

מרכז המידע למודיעין ולטרור
על שם אלוף מאיר עמית
המרכז למורשת המודיעין (מל"מ)

15 באוגוסט 2010

מאחורי שני מקרי ירי הרקטות לאילת ועקבה בשנה האחרונה עומדים פעילי חמאס. התקשורת המצרית תקפה בחריפות את חמאס ואיראן בשל הירי, הגדירה את חמאס כ"סוכנת של איראן" ותבעה להענישה

מכונת בעקבה, שניזוקה מירי הרקטה מחצי האי סיני
(רויטרס, 2 באוגוסט 2010. צלם: אברהים פרג'יאן)

1. ממידע שבידינו, ומדיווחי גורמים מצריים ופולסטינים עולה, כי **מאחורי שני אירועי ירי הרקטות שבוצעו בשנה האחרונה מחצי האי סיני לעבר אילת ועקבה עומדת חוליה של פעילי הזרוע הצבאית של חמאס, גדודי עז אלדין אלקסאם**. בשני אירועים אלו, לא הודתה חמאס באחריות לירי ובאירוע האחרון אף הכחישה את עצם קיומו, במטרה לקזז נזקים מול מצרים וירדן.

2. להלן עיקרי שני אירועי הירי לעבר אילת ועקבה:

א. **ב-2 באוגוסט 2010 נורו משטח חצי סיני לכיוון ישראל שש רקטות 122 מ"מ**. שלוש מהרקטות נפלו בעיר אילת, אחת מהן בבריכת ניקוז הממוקמת בצפון העיר. לא היו נפגעים (דובר צה"ל, 2 באוגוסט 2010). שתי רקטות נוספות נפלו בעיר עקבה בחזית מלון אינטרקונטיננטל. **אזרח ירדני נהרג וחמישה נפצעו, אחד מהם באורח קשה**. רקטה נוספת נפלה לים.

ב. **ב-22 באפריל 2010 נורו שלוש רקטות גראד 122 מ"מ מחצי האי סיני לעבר אילת ועקבה**. נפילה אחת זוהתה בים, דרומית לאילת והשנייה בעיר עקבה בשטח ירדן. יומיים לאחר מכן (24 באפריל) מצאו צוללנים נפל רקטת גראד נוספת כ-70 מ' דרומית לחוף הנסיכה באילת בעומק של 30 מ' (דובר צה"ל, 24 באפריל).

3. **בשני המקרים השתמשו פעילי חמאס, מבצעי הירי, ברקטות תקניות 122 מ"מ שמקורן, להערכתנו, באיראן**. רקטות אלו מוברחות לרצועת עזה בעיקר באמצעות תשתית המנהרות שבין הרצועה למצרים. התקשורת המצרית האשימה את איראן באחריות למעשה באמצעות חמאס ושורה של "קבלני משנה", המתפרנסים מהברחות מנצלים את הכספים האיראניים.

4. סביר, שברקע לדפוס פעולה זה של שיגור חוליות ירי רקטות מרצועת עזה אל חצי האי סיני, על מנת לירות רקטות על אילת ועקבה, עומדים:

א. **רצונה של הזרוע הצבאית של חמאס להרחיב את פעילות הטרור אל מחוץ לשטחי רצועת עזה ויהודה ושומרון תוך הצבת אתגר בפני ישראל, ירדן ומצרים**. זאת כאשר **חמאס נוקטת ברצועת עזה מדיניות פיגועים מרוסנת**, בעיקר בשל עוצמת ההרתעה הישראלית ושיקוליה השלטוניים, בעוד שביהודה ושומרון היא מתקשה לפעול בשל פעילות הסיכול והמנע של ישראל ומנגנוני הביטחון של הרשות הפלסטינית.

ב. **עניינה של חמאס לשבש את תהליך השלום, בעיקר על רקע אפשרות המעבר לשיחות ישירות, ולנקום על פעולות ישראל**. תוזכר בהקשר זה התבטאותו המתלהמת של יו"ר הלשכה המדינית של חמאס, ח'אלד משעל, בטקס סיום מחנה הקיץ של החזית/ג'בריל, בה הדגיש את חשיבות הג'האד והמאבק המזוין ושלל את הלגיטימיות של קיום ישראל והמו"מ המתקיים עימה במתכונתו הנוכחית.

5. הסתירה הבולטת, שבין ביצוע הירי ע"י גורמים בזרוע הצבאית של חמאס לבין הכחשות ההנהגה המדינית ברצועה, עשויה, להערכתנו, לשקף חילוקי דעות פנימיים בחמאס ביחס לתועלת שבביצוע פיגועים מעין אלו בשטח סיני (אולי גם ביחס לתועלת שבמדיניות הירי המרוסנת הננקטת ברצועת עזה מאז מבצע "עופרת יצוקה").

6. כאמור לעיל, ירי הרקטות של פעילי חמאס משטח חצי האי סיני **פוגע באופן ברור בריבונותה ובאנטרסיה של מצרים**, עימה יש לחמאס עניין שלא להחרیف את היחסים המתוחים בלאו הכי (לא בכדי זכה הירי לביקורת קשה מצד מצרים). חמאס שבה ונוהגת בהיבט זה בסיני כ- no mans land. גם לירדן נגרם, מעבר לפגיעה בנפש, **נזק כלכלי ותדמיתי**, באזור עקבה בו מושקעים סכומי כסף גדולים בתשתיות תיירות.

תגובות לירי הרקטות מחצי האי סיני

ישראל

7. ראש ממשלת ישראל, בנימין נתניהו, יצא בהצהרה בנוגע למדיניות ישראל לנוכח ההתקפות עליה, בה הודיע כי מחקירת מקרה זה ומקרה הירי הקודם (22 באפריל), **עולה מעל לכל ספק, כי מי שביצע את הירי בשני המקרים היא חוליה של הזרוע הצבאית של חמאס** (אתר משרד החוץ, 4 באוגוסט 2008).

מצרים

8. **בשלב הראשוני**, מייד לאחר האירוע, הזדרזו המצרים להכחיש כי הרקטות נורו משטח חצי האי סיני. (אתר אלנהאר, 2 באוגוסט 2010). **אולם בהמשך, הודו כי נורו שבע רקטות בו זמנית מאיזור טאבה** והטילו את האחריות לכך על חמאס ועל איראן העומדת מאחוריה.

9. **התקשורת המצרית, ובעיקר זו הממסדית, תקפה באופן חריג בחריפותו ובהיקפו את חמאס ואיראן. להלן כמה דוגמאות:**

א. **מאמר של מחמד עלי אבראהים, העורך הראשי של אלגמהוריה מה-5 באוגוסט** (כפי שצוטט באלקדס אלערבי, 6 באוגוסט) - **זכותם של הפלסטינים בעזה לנהוג כרצונם כלפי חמאס, גם כאשר הוכח כי אנשיה הם "קצבים ולא שליטים"**. **אולם מצרים לא תסכים בשום אופן, שאנשי חמאס ישיגו את גבולה, "על פי הוראת אדוניהם מאיראן"**, במטרה לירות רקטות לעבר ישראל. **ההסתננות לסיני מהווה פגיעה באינטרסים של מצרים, בריבונותה ובביטחונה הלאומי. מצרים לא תסכים פעם נוספת, שבניה יפלו חלל על ידי "כנופיה שפלה"**, המתיימרת להיות "תנועת התנגדות". **למצרים הזכות להכות ביד ברזל את האנשים השפלים שגדלו על גבי הבגידה ונעיצת הסכין בגב. מי שמרסס אותנו במים – אנו נרסס אותו בדם.**

ב. **מאמר בשני חלקים של מחמד עלי אבראהים, עורך אלגומהוריה, מה-7 וה-8 באוגוסט** - במאמר שכותרתו "יש גבול לסבלנות" נקבע כי **לחמאס, "הסוכנת של איראן"**,

אין יותר אמתלה לפגוע במצרים, לאחר שזו פתחה את מעבר רפיח בעקבות טרגדיית "שיירת החירות". איראן, המנסה לפגוע במצרים הורתה לחמאס "או לפלג מתוכה" להסתנן מעזה לסיני ולירות רקטות לעבר ישראל, מתוך כוונה לסבך יחסיה עם ישראל ולהעמיד במבוכה את הנשיא מבארכ, בעת שהוא נועד עם ראש ממשלת ישראל. מעבר לכך רוצה איראן לדחוק את מדינות ערב אל עבר סכסוכים עם ישראל ובכך להבעיר את האיזור, ולו גם במחיר פגיעה בריבונות של המדינות. **כותב המאמר קובע, כי יש גבול לסבלנות המצרית, ותובע עונש ונקמה נגד "כנופיית ההרג" המתקראת חמאס**, ובכלל זה שמצרים תנתק באופן סופי את קשריה עם חמאס ולא תדבר על פיוס, הקלת המצור או הסרת הסבל.

ג. **מאמרו של אסאמה סראיא, העורך הראשי של אל אהראם, ב-6 באוגוסט**- המאמר מגנה את הארגונים הטוענים כי הם דתיים, והשואבים סיסמאותיהם מהתפיסה האיראנית. **"המשחק החדש" המתבטא בירי רקטות משטח מצרים לעבר אילת ועקבה, הינו "פשע גדול", שללא ספק יניע את מצרים לשנות את אופן התייחסותה כלפי חמאס ברצועת עזה**. לחמאס אין זכות לסבך את מצרים, שסייעה לה ולפלסטינים, בסכסוך צבאי חדש עם ישראל. **על חמאס והארגונים בני בריתה לדעת כי הם הפרו את כל הכללים והמוסכמות וכי הגיע הזמן "לסגור את החשבון", והוא יהיה קשה**. המאמר מציין כי **חמאס מפעילה "קבלני משנה" הפועלים ברצועה**, בשיתוף פעולה עם מברייחים מהצד המצרי, הפלסטיני והישראלי של הגבול, **מתפרנסים מהברחות ומנצלים את הכספים האיראניים**. הגורמים הללו עמדו מאחורי ירי הרקטות האחרון, במטרה להפגין נוכחות ולהתחמק מתגובת נקם של ישראל. אין אלו פעולות של "התנגדות" אלא פעולות בעלות אופי מדיני השואפות לגרום למתיחות ביחסי מצרים ישראל, לעורר סכסוך בין השתיים, ולשגר מסר של התנגדות למו"מ.

חמאס

10. גורמים רשמיים בחמאס **הזדרזו להכחיש את מעורבותה של חמאס בירי הרקטות מחצי האי סיני** בהדגישם כי חמאס, ככל הארגונים הפלסטינים, נוהגת לפעול רק מאזורים פלסטינים:

א. **צלאח ברדאוויל דובר סיעת חמאס במועצה המחוקקת, הטיל ספק בעובדה, כי שוגרו בכלל רקטות לעבר אילת** והכחיש את מעורבות חמאס בשיגורן, שכן לדבריו חמאס אינה מעוניינת במלחמה. הוא גם האשים את ישראל בניסיון לחפש תירוצים להצדקת "תוקפנותה" נגד הרצועה (Palestine-info, 2 באוגוסט 2010). בהתבטאות נוספת אמר כי גרסת ישראל לירי היא שקר וכי הירי הוא של כוחות צה"ל המתאמנים באזור. **לדבריו האסטרטגיה של חמאס היא שלא לעשות שימוש בשום שטח ערבי ולרכז את מאמצי ה"התנגדות" בשטח הפלסטיני** (Palestine-info, 4 באוגוסט 2010).

ב. **משיר אלמצרי**, מזכיר סיעת חמאס במועצה המחוקקת, אמר כי זהו מידע שהומצא ע"י ישראל על מנת שיהווה תירוץ לתקוף את רצועת עזה והדגיש, כי חמאס אינה מעוניינת בעימות עם מצרים או ירדן (רדיו BBC, 4 באוגוסט 2010).

ג. **טאהר אלנונו**, דובר ממשל חמאס אמר כי חמאס סבורה, כי מאחורי הירי לא עומד ארגון פלסטיני, **שכן ארגונים אלה פועלים משטחים פלסטיניים**. עוד הוסיף, כי לחמאס אין כל כוונה להביך את מצרים (אלערביה, 4 באוגוסט).

ד. **אבו עבידה**, דובר הזרוע הצבאית של חמאס, הכחיש כל קשר לרקטות שנורו בהדגישו כי גבולות פעילותם של גדודי עז אלאדין אלקסאם מוגבלים **לשטחי "פלסטין ההיסטורית"**. עוד הוסיף כי כאשר הזרוע מבצעת ירי היא לא מהססת לעמוד מאחוריו (אתר אלקסאם, 5 באוגוסט 2010).

11. הלשכה המדינית של חמאס מיהרה להעביר לממשלת ירדן מסר, באמצעות מתווכים ירדניים כי לחמאס אין כל קשר לירי והמזהיר אותה מפני "ניסיון ישראלי מצרי לנצל את ירי הרקטות למטרות פוליטיות". ח'אלד משעל, יו"ר הלשכה המדינית, פעל אך הוא להעברת מסר דומה לירדן (אלקדס אלערבי, 7 באוגוסט 2010).

מאמר בביטאון חמאס התומך בירי מסיני

12. בניגוד מובהק לעמדת חמאס, ולדברי צלאח ברדאוויל בפרט, כתב **מצטפא אלצואף**, העורך לשעבר של ביטאון חמאס כתב מאמר בו הוא **משבח את ירי הרקטות מחצי האי סיני**. במאמרו, שהתפרסם בביטאון חמאס פלסטין, הוא **ציין שזהו צעד בכיוון הנכון שכן "ההתנגדות" אינה צריכה להתבצע רק בשטחי "פלסטין"**. לדבריו ירי הרקטות לאילת מהווה **דוגמא לסיוע ל"התנגדות הפלסטינית" מאזורים סמוכים (לרצועה וליהודה ושומרון) ועליו להימשך**. אלצואף מונה ארבע זירות שמהן בראייתו צריכה להתנהל ה"התנגדות": הגדה המערבית, רצועת עזה, שטח מדינת ישראל **ומה שהוא מכנה "מחוז לפלסטין" דהיינו אזורים דוגמת חצי האי סיני** (פלסטין, ביטאון חמאס, 3 באוגוסט 2010).

תגובת גורמי פתח

13. גורמי פתח טענו, כי **ראא'ד אלעטאר**, **מפקד גדודי עז אלאדין אלקסאם באזור רפיח, הוא האחראי על שיגורה של החוליה לחצי האי סיני ואף על ההוראה לבצע את הירי**. לדברי אותם מקורות בוצע הירי בידיעת ח'אלד משעל, שאישר את הפעילות, וגורמי מודיעין איראניים, אשר יזמו אותה. **זאת ללא ידיעתו של אחמד אלג'עברי, מפקד הזרוע הצבאית של חמאס ברצועת עזה ובכירים בחמאס המתנגדים לירי משטח מצרים, על מנת שלא לפגוע ביחסים עימה** (צקור, אתר חדשות המזוהה עם פתח, 6 באוגוסט 2010).